

YAPONIYADA EKOTURIZMNING RIVOJLANISH HOLATI

Maftuna Zoxid qizi Mo‘minova

Stajor tadqiqotchi

Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti

E-mail: maftuna_turopova@mail.ru

Annotatsiya: Bu maqolada ekoturizmning yaponiyada paydo bolishi va rivojlanish tendensiyalari ko‘rib chiqildi. Yaponitada turistlar uchun sarflanadigan xarajatlar o‘rganildi. Ekoturistik hududlar va alarning hozirgi kundagi holati bilan tanishildi. Hamda Yaponiyada Ekoturistik sharat sharoitlar va tashrif buyuruvchilarga yaratilgan imkoniyatlar bayon etildi.

Kalit so‘zlar: Turizm sanoati, ekoturizm, Yaponiya, barqaror rivojlanish, iqtisodiyot.

DEVELOPMENT STATUS OF ECOTOURISM IN JAPAN

Maftuna Zokhid qizi Muminova

Intern-researcher

Tashkent State University of Oriental Studies

E-mail: maftuna_turopova@mail.ru

Annotation: This article examines the emergence and development trends of ecotourism in Japan. Expenditures of tourists in Japan were studied. The current state of ecotourism areas and warning signs are presented. The ecotourism conditions and opportunities created for visitors in Japan were also described.

Keywords: Tourism industry, ecotourism, Japan, sustainable development, economy.

СОСТОЯНИЕ РАЗВИТИЯ ЭКОТУРИЗМА В ЯПОНИИ

Мафтуна Захид кизи Мўминова

Стажёр-исследователь

Ташкентского государственного университета востоковедения

E-mail: maftuna_turopova@mail.ru

***Аннотация:** В данной статье рассматриваются возникновение и тенденции развития экотуризма в Японии. Изучены расходы туристов в Японии. Представлено современное состояние экотуристических территорий и тревожные сигналы. Также были описаны условия и возможности экотуризма, созданные для посетителей в Японии.*

***Ключевые слова:** туристическая индустрия, экотуризм, Япония, устойчивое развитие, экономика.*

KIRISH.

Ekoturizm atrof-muhitga ta'sirni, iste'molni va xarajatlarni minimallashtirishga qaratilgan axloqiy me'yorlarga muvofiq tashkil etilgan va atrof-muhitga ta'sirni kamaytirishga qaratilgan ekologik jihatdan barqaror tabiiy turizmning bir shakli bo'lib, u atrof-muhitga, iste'molga va xarajatlarga (nazorat qilish nuqtai nazaridan, o'lchovlarning afzalliklari), odatda, turizmning bunday shakli himoyalangan hududlarda rivojlanib boradi, bu hududlarni saqlab qolishga yordam beradi.

Ekoturizm tabiatni muhofaza qilish va rivojlanishga hissa qo'shishi mumkin. U kamida sayyohlik faoliyati, biologik xilma-xillik va mahalliy aholi o'rtasida ijobiy sinergik munosabatlarni o'z ichiga oladi, bu esa tegishli tashkilot va ushbu faoliyatni boshqarish tomonidan qo'llab-quvvatlanadi. **Ekoturizm** (ekoturizm, yashil turizm) - antropogen ta'sirga nisbatan ta'sirlanmagan tabiiy hududlarga tashrif buyurishga qaratilgan barqaror turizmning bir shakli.

ASOSIY QISM.

Yaponiya atrof-muhitni muhofaza qilish texnologiyasi bo'yicha dunyoda yetakchi mamlakat bo'lib, aqlli gadjetlar yordamida ekologik muammolarni hal qilishda yirik investor hisoblanadi. Yaponiyada ekoturizm 1988-yilda Yaponiya ekoturizm jamiyati tashkil etilishi bilan boshlangan. Ularning maqsadi mas'uliyatli sayohatni targ'ib qilish va tashkil etishdir. Atrof-muhitni hisobga olgan holda Yaponiyaga sayohat qilgan har bir kishi ishonch hosil qilishi mumkinki, yapon samaradorligi atrof-muhitni osonlashtiradi.

Yaponiyada ekoturizm birinchi marta 1988-yilda Ogasavara orollarida kitlarni tomosha qilish shakli sifatida boshlangan va 1990-yillarda Yaponiyaga kiritilgan. 1991 yilda Atrof-muhit vazirligi tomonidan o'tkazilgan ekoturizm resurslari bo'yicha so'rov ekoturizmni milliy tashabbus sifatida qabul qilgan birinchi yondashuv bo'ldi (Kaizu, 2008:91). Xorijiy mamlakatlarda ekoturizm 1972-yilgi Stokgolm konferensiyasida hamda barqaror rivojlanish nazariyasida o'z tarixiga ega bo'lsa, Yaponiyada u mintaqaviy rivojlanish va tabiiy tajribalarni targ'ib qilish maqsadida joriy etilgan (o'sha yerda: 91). Bundan tashqari, yapon ekoturizmi Butunjahon tabiiy merosi bilan chambarchas bog'liq bo'lib, shuning uchun ro'yxatga olingan yoki Jahon tabiiy merosiga nomzod hududlarda mintaqaviy rivojlanish va atrof-muhitni muhofaza qilish masalalari ko'pincha argument markazida bo'lib kelgan.

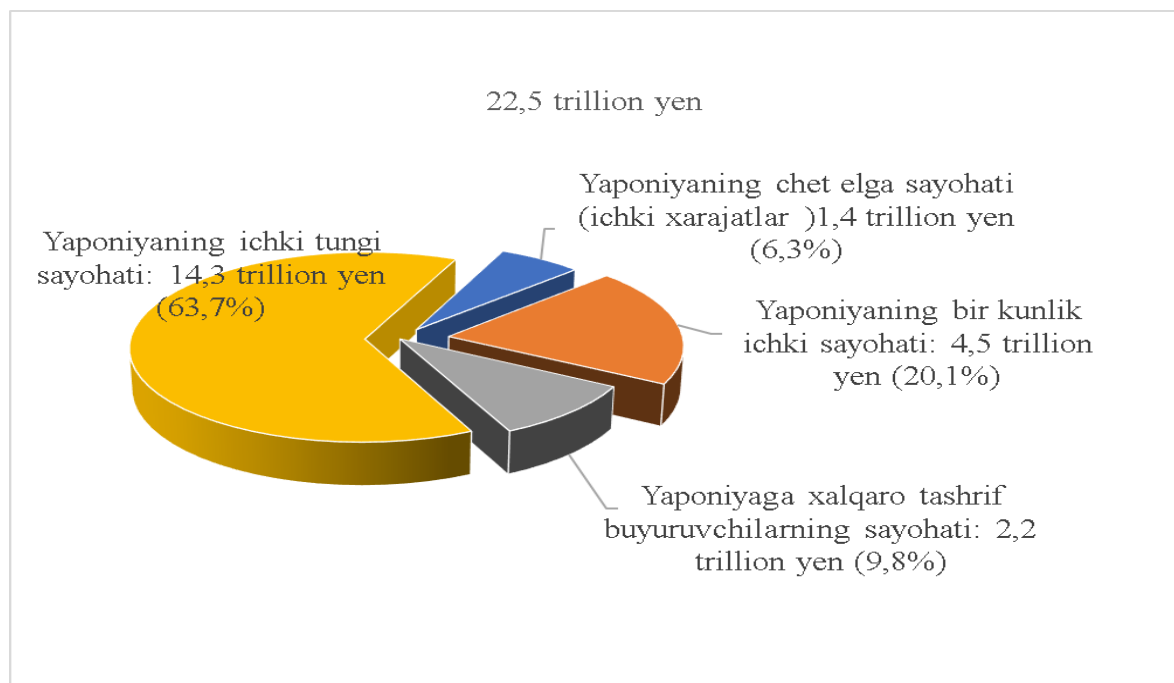
Atrof-muhitni muhofaza qilish vazirligi namunaviy hudud sifatida beshta hududni (Shiretoko, Tateyama, Okunikko, Xachijojima va Yakushima) tanladi va tabiat-tajriba faoliyatini targ'ib qilish bo'yicha tadqiqotlarni boshladi. Vazirlik tomonidan tabiat bog'larida yovvoyi hayvonlarni kuzatish va odamlarni tabiat bilan muloqotga olib keladigan tajribalarni o'tkazish kabi ekskursiyalarni tashkil etish imkonini yaratish maqsadida har bir hududning haqiqiy holatiga ko'ra ob'ektlardan foydalanish va targ'ib qilish, obyektlarni yaxshilash kabi aniq takliflar kiritildi.

Atrof-muhitni muhofaza qilish vazirligi tomonidan o‘tkazilgan ikki yillik so‘rov shuni aniqladiki, mintaqaviy rivojlanish va tabiiy muhitni saqlash bilan muvozanatlash usuli tabiat tajribasini to‘g‘ri targ‘ib qilish uchun mutlaqo zarurdir. So‘rovning asosiy jihatlaridan biri sifatida ekoturizmga e’tibor qaratildi va uni ichki bozorda targ‘ib qilish shartlari va yo‘nalishlari o‘rganildi.

Hozirgi vaqtda YuNESKO tomonidan ro'yxatga olingan Yaponiyaning Jahon tabiiy merosi obyektlari to'rtta hududni o'z ichiga oladi, ya'ni Yakusima (1993), Shirakami-sanchi (1993), Shiretoko (2005) va Ogasawara orollari (2011). Shuningdek, Amami-Oshima, Tokunoshima oroli, Okinava shimolidagi Yanbaru hududi va Iriomotejima oroli ham ushbu ro'yxatdan o'rin olishi rejalashtirilgan.

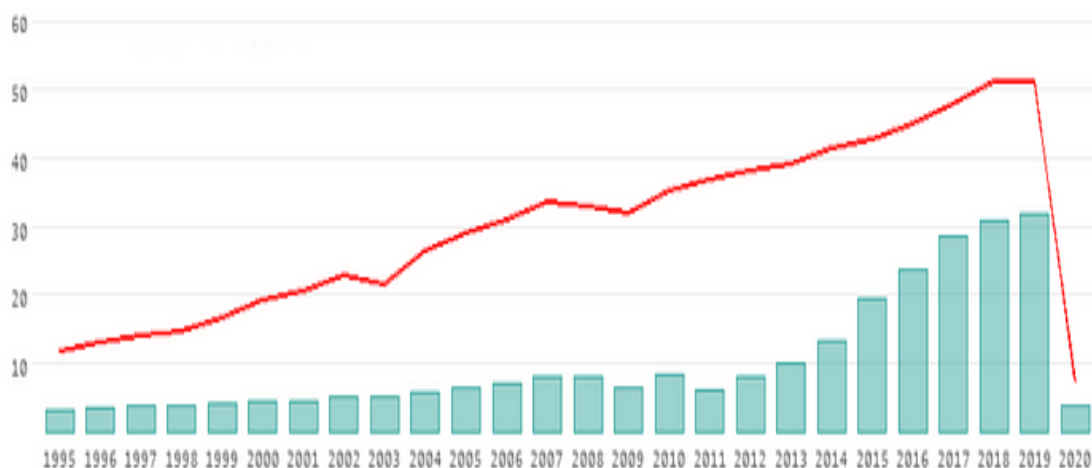
2021-yil iyul oyi holatiga ko‘ra, Yaponiyada 25 ta obyekt Jahon merosi obyekti sifatida ro‘yxatga olingan.

Yaponiya chegaralari G7 davlatlari uchun jozibador hudud hisoblanadi. Xususan, Kanada, Fransiya, Germaniya, Italiya, Buyuk Britaniya va AQShdan sayyohlar Yaponiyaga ekskursiyalarga katta qiziqish bildiradi.

2019-yilgacha Yaponiyaning sayohat va turizm sektori mamlakatni dunyodagi uchinchi yirik bozor sifatida egallab turgan. Yaponiya xorijdagi sayyohlik xarajatlaridan taxminan 46,1 milliard AQSh dollari ishlab topdi va bu mamlakat dunyoda 7-o‘rinni egalladi.

Bu holat 2020-yilda Covid-19 tufayli tezda o‘zgardi. Global ma’lumotlarga ko‘ra, Yaponiya 2020 yilda jami 4 million sayyohni ro‘yxatga oldi va mutlaq ko‘rsatkichlar bo‘yicha dunyoda 43-o‘rinni egalladi. Bu mahalliy iqtisodiyotga sezilarli ta’sir ko‘rsatib, turizmning mahalliy iqtisodiyotda muhim o‘rin tutishini tasdiqladi.

Quvonarlisi shundaki, biz 2021-yildan boshlab Yaponiya turizm sanoati uchun "katta daromad" olib keladigan sekin o'sishni ko'rmoqdamiz. Nippon.com hisob-kitoblariga ko'ra, har bir tashrifchiga sarflanadigan xarajatlar 2020-yilda 184 000 yenani tashkil etgan bo'lib, 2021-yilda taxminan 518 000 iyenaga ko'tarilgan. Nippon.com. ma'lumotlariga ko'ra, Yaponiya hukumati 2030-yilda chet ellik sayyohlar xarajatlarini 15 trillion iyenaga yetkazishni rejalashtirgan.

Yaponiya allaqachon ko'plab ekologik muammolar (havo ifloslanishi, plastmassadan foydalanish, dengiz ekotizimini yo'q qilish va boshqalar) bilan
www.sharqjurnali.uz DOI: 10.5281/zenodo.13905639

kurashmoqda, ular mahalliy aholining xatti-harakatlarini tartibga solish va kundalik rag'batlantirish orqali hal qilishga harakat qilmoqdalar. Odamlar mamlakatga turli joylardan va har xil xulq-atvor bilan kelganligi sababli (atrof-muhitga nisbatan), barcha mumkin bo'lgan salbiy ta'sirlarni boshqarish va kamaytirish muhimdir.

So'nggi o'n yil ichida ko'plab olimlar va mutaxassislar "kanko kogai" (turizmning ifloslanishi) ni aniqlashga harakat qilishdi. J.J.Gielen, R.Kurihara va Y.Moriguchi tomonidan olib borilgan tadqiqot shuni ko'rsatdiki, dam olish va turizm milliy issiqxona gazlari chiqindilarining 17% va milliy asosiy energiyadan foydalanishning 13% ni tashkil qiladi. Shuningdek, mamlakatning yerdan foydalanishning muhim qismi rekreatsiya va turizmga bog'liq.

1998 yilda Yaponiya ekoturizm jamiyatining tashkil etilishi, albatta, Yaponiyada yanada barqaror turizmning debyutini belgilab berdi. Bu nodavlat tashkilot bo'lib, uning maqsadi ekoturizm kontseptsiyasini targ'ib qilish va Yaponiyada ekoturistlarni yaratish va o'qitishdir.

Nagano, Okayama, Okinava, Ogasavara orollari, Nara, Kioto, Kobe, Izu yarim oroli, Fuji tog'i Yaponiyadagi eng yaxshi ekoturizm yo'nalishlari hisoblanadi.

Fuji tog'ining balandligi 3776,24 metrni tashkil etadi va sarguzashtlarni sevuvchilar uchun rasmiy toqqa chiqish mavsumi iyul va avgust oylarida bo'lib o'tadi. Bu vaqtda ob-havo odatda yumshoqroq va u yerga jamoat transportida borish osonroq. Tokiodan u yerga borishning eng mashhur usuli - Kawaguchiko-Yoshidaguchi trail bo'ylab bir necha soatlik yo'l.

O'rganishga arziydigan yana bir tog'li hudud - Yamanuchi shahri yaqinidagi Nagano, u o'zining qor maymunlari yoki yapon makakalari bilan mashhur. Ular Jahannam vodiysi yovvoyi maymun bog'idagi (Jigokudani Yaen-koen) tabiiy issiq buloqlarda dam olishni yaxshi ko'radilar. U erga borish uchun Yudanaka stantsiyasidan, Shibu Onsen stantsiyasidan yoki Nagano stantsiyasidan Kanbayashi

Onsenga avtobusga chiqing. Mahalliy stantsiyadan siz Maymun Parkiga 30 daqiqalik piyoda yo'l olishingiz mumkin.

Yaponiyaning rang-barang landshafti haqiqatan ham ko'rishga arziydi. Qadimgi Nara va Kioto shaharlaridan tortib go'zal saqlanib qolgan Tsumago qishlog'igacha, Nikko Jahon merosidan tortib turli xil ibodatxonalar, qal'alar, ziyoratgohlar va muqaddas tog'largacha mas'uliyatli sayyohni band qilish uchun ko'p destinatsiyalar bor.

Shizuoka prefekturasi, Tokiodan bir soatlik poyezdda sayohat, mahalliy hamjamiyatlarni va yashil choy, wasabi va soyaning kichik mustaqil ishlab chiqaruvchilarini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan bir qator yangi ekoturizm tadbirlarini tashkil etgan.

Oziq-ovqat chiqindilarini kamaytirish uchun Matcha xattotligi. Yangi ishga tushirilgan Matcha Sho tajribasi o'zining ichki xattotiga qarshi kurashmoqchi bo'lgan sayohatchilar uchun ideal. Bu yapon Zen xattotligining sokin san'atini sevimli matcha yashil choyining mohiyati bilan uyg'unlashtirgan noyob tajriba bo'lib, ayni paytda ishlab chiqarish jarayonida muqarrar ravishda tashlab yuborilishi mumkin bo'lgan choy barglaridan foydalangan holda oziq-ovqat chiqindilarini kamaytirishga yordam beradi.

Sinfni uning yaratuvchisi, xattot Shoran xonim olib boradi, u ishtirokchilarga siyoh o'rniga kukunli yashil choy eritmasidan foydalanib, o'z ismini yapon kandzi belgilarida yozishni o'rgatadi. Bo'yash paytida yashil choy "siyoh" yorqin yashil rangga ega va vaqt o'tishi bilan jigarrang bo'ladi. Topshiriqni bajarib bo'lgach, ishtirokchilarga tetiklantiruvchi matcha muzqaymog'i beriladi va uyga olib ketish uchun xattotlik to'plami beriladi. Narxlar kishi boshiga 35 000 iyendan (taxminan £193) boshlanadi.

270 yillik wasabi etishtirish jarayonidan o'tish. To'rt soatlik “Wasabi dalalari va tofu pishirish” seminari endigina boshlandi, u ishtirokchilarga Yaponiyaning ikkita

eng mashhur ingredientlari: wasabi va tofuning boy oshpazlik merosi bilan tanishish imkoniyatini beradi. Yaponiyada yetishtiriladigan wasabining yarmidan ko'pini ishlab chiqaruvchi Shizuoka wasabi dalalari bilan qoplangan.

Ushbu tajriba uchun ishtirokchilar to'g'ridan-to'g'ri mahalliy ishlab chiqaruvchilardan 270 yildan ortiq o'sish jarayonlari haqida ma'lumot olish uchun Shuzenji (ko'plab an'anaviy ryokanlar bilan dam olish uchun tunash uchun ideal joy) onsen shaharchasi dalalariga tashrif buyurishadi. Shundan so'ng mahalliy ingredientlardan tofu tayyorlash bo'yicha amaliy seminar o'tkaziladi. Ko'proq energiyaga ega bo'lganlar uchun qo'shimcha haq evaziga mahalliy sharsharaga sayohat yoki Shuzenji bo'ylab piyoda sayohat qilish mumkin. Seminar narxlari to'rt kishigacha bo'lgan guruh uchun 10 000 iyendan (taxminan £55) boshlanadi.

Yaponiyadagi eng yaxshi yashil choy. Gyokuro yashil choyi eng yuqori sifatli yashil choy sifatida tanilgan va asosan Yaponiyaning uchta mintaqasida ishlab chiqariladi: Uji (Kyoto), Yame (Fukuoka) va Shizuokadagi juda sokin tog'li Asahina. Gyokuro Green Tea Study - bu yashil choyning eksklyuziv tajribasini qidirayotgan choyni sevuvchilar uchun yangi boshlangan sayohat.

Ikki soat davom etadigan ushbu tajriba davomida ishtirokchilar choy ustasi bilan uning shaxsiy choy fermasiga tashrif buyurishdan boshlab, uni qanday etishtirish, uni qanday qilib to'g'ri pishirish va qanday qilib saboq olishdan boshlab, ushbu ajoyib yashil choy haqida hamma narsani bilib oladilar. uni tatib ko'rish uchun juda ko'p imkoniyatlar. Narxlar ikki kishi uchun 31 000 iyendan (taxminan £171) boshlanadi, Qo'shimcha haq evaziga tushlik qilish mumkin.

Yaponiya hukumati turizm orqali boshqa mamlakatlar o'z mamlakatini, shu jumladan madaniyatini namoyish etish uchun turli tadbirlarni amalga oshiradi.

Yaponiya Milliy Turizm Tashkiloti (JNTO) dan olingan ma'lumotlarga ko'ra, 2019-yilda Yaponiyaga 31 million turist tashrif buyurgan bo'lib 46,1 milliard dollar

daromad olgan. 2019-yilda Osiyo-Tinch okeani mintaqasida Xitoydan keyin eng ko‘p xorijiy tashrif buyurgan davlat sifatida 5-o‘rinni egalladi.

XULOSA.

Barqaror rivojlanishning hozirgi jahon tendentsiyasida ekoturizm eng ko‘p turizmning diqqatga sazovor sohasi. Ekoturizmda uchta element yaxshi bog‘langan. Bular tabiat va madaniyatni asrash, mahalliy aholiga foyda keltirish va rivojlantirish.

Jahon turizmi, shuningdek, hukumat va mahalliy aholining umidi iqtisodiy foyda va bandlik imkoniyatlari tufayli ushbu yo‘nalishni davom ettirish, barqaror turizmni turizmning yangi turi sifatida belgilash kerak.

Yaponiyaga borish uchun uzoq parvoz qilinishi kerak bo‘lsa ham, Yaponiyada ekologik toza sayohatdan bahramand bo‘lishning ko‘plab usullari mavjud. Tabiat taqdim etgan quvonchdan bahramand bo‘lgan odamlar tabiatni saqlab qolish uchun kundalik hayotda o‘z xatti-harakatlarini o‘zgartirishni xohlashadi.

Mahalliy gidlar bilan shaxsiy ekskursiyalarni amalga oshirish sayohatimizni ko‘p jihatdan barqaror qiladi: xususiy gidlar ko‘pincha jamoat transportidan foydalanadilar va bizni jamiyatni qo‘llab-quvvatlash uchun tushlik yoki esdalik sovg‘alari uchun kichik mahalliy korxonalarga olib borishlari mumkin. Yana bir katta afzallik shundaki, ular bizga va mashhur yo‘nalishlarda haddan tashqari gavjumlikni kamaytirishga yordam beradi.

Ushbu maqolada ko‘rib chiqailganidek, Yaponiyaning ekoturistik zonalarining shart sharoitlari va sayohatchilarga yaratilgan imkoniyatlarni O‘zbekistonga tatbiq qilishimiz maqsadga myvofiq bo‘ladi. Masalan, qishloq joylarda, suv havzalarida hamda tog‘ yonbag‘irlarida turli ekoturistik tadbirlarni tashkil etish orqali O‘zbekistonga tashrif buyuruvchi turistlar sonini sezilarli darajada kengaytishiga erishish mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Buckley, R. C. (2012). Sustainable tourism: research and reality. *Annals of Tourism Research*, Vol. 39(2), p. 528-546.
2. Fukamachi, K. (2016). Sustainability of terraced paddy fields in traditional Satoyama landscapes of Japan. *J. Environ. Manage.*, Vol. 202, p. 543–549. <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2016.11.061>
3. Imagawa, R. and Harrison, B. (2021). The Current State of Ecotourism in Japan. *Japanese J. Policy Cult.*, Vol. 29, p. 43–63. <http://id.nii.ac.jp/1648/00012855/>
4. Jansson, J. and Mikkola, E. (2017). Ecotourism in Japan. Stakeholders’ roles in the revitalisation of rural communities through ecotourism. Gothenburg University.
5. Jurowski, C. (2010). Nature and ecotourism experience classification schema. *Int. CHRIE Conf. 13*. p. KIRYOKU, Vol. p.
6. Moleong, L. J. (2018). *Metode Penelitian Kualitatif*. Bandung: PT Remaja Rosdakarya. [8] Rosliana, L. (2017). Wisata Budaya sebagai Alat Penguat Ekonomi Negara di Jepang. *Track*, 1(1), [Online]. 46–55.
7. Singh, R. P. B. (2017). The World Heritage Villages of Shirakawa-Gō and Gokayama, Japan: Continuing Culture and Meeting Modernity. In *International Summer School - “Cultural Landscape & Sustainable Urban Regeneration. Special Lecture 3*, p. 129–150
8. Yamada, N. (2011). Why tour guiding is important for Ecotourism: Enhancing guiding quality with the Ecotourism promotion policy in Japan. *Asia Pacific J. Tour. Res.*, Vol. 16(2), p. 139–152.
9. Yoshida, M. (1997). Perspective of Ecotourism in Japan and East Asia. *Japan InfoMAB*, Vol. 21, p. 1–12.
10. Лукичев А. Б. Сущность устойчивого и экологического туризма // *Российский Журнал Экотуризма*. — 2011. — № 1. — С. 3-6.
11. <https://ferganatourism.uz/ekoturizm>
12. <https://translate.google.com/?hl=ru&sl=ru&tl=uz&text>
13. <https://medium.com/sustainable-eco-society/is-ecotourism-in-japan-a-thing-72a08fd9e488>